SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 269/06-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. septembra 2006 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho v konaní o sťažnosti S., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. Š., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 222/2004 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo S. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 222/2004 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava II p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 222/2004 konal bez zbytočných prieťahov.

3. S. n e p r i z n á v a finančné zadosťučinenie.

4. Okresný súd Bratislava II j e p o v i n n ý uhradiť S. trovy konania 6 825,40 Sk (slovom šesťtisícosemstodvadsaťpäť slovenských korún a štyridsať halierov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. M. Š., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd") bolo 27. júna 2006 doručené podanie S., B. (ďalej len „sťažovateľka"), zastúpenej advokátom JUDr. M. Š., B., ktoré bolo označené ako *„Sťažnosť proti porušovaniu základného práva podaná podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky"*. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v konaní Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd") vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C 222/2004 o vyplatenie odmien za použitie zvukovo-obrazových záznamov audiovizuálnych diel prostredníctvom káblovej retransmisie.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti okrem iného uviedla:

„... Sťažovateľ je v občianskom súdnom konaní vedenom pred porušovateľom pod spisovou značkou 14 C 222/2004 žalobcom v I. rade domáhajúcim sa vyplatenia odmien za použitie zvukovo-obrazových záznamov audiovizuálnych diel použitých prostredníctvom káblovej retransmisie ako subjekt vykonávajúci kolektívnu správu práv výrobcov zvukovo-obrazových záznamov proti žalovanému Slovenský ochranný zväz autorský ako subjektu neoprávnene vyberajúcemu uvedené odmeny od prevádzkovateľov káblovej retransmisie.

Sťažovateľ podal vo vyššie uvedenej právnej veci žalobný návrh u porušovateľa dňa 29. 09. 2004. K dnešnému dňu však porušovateľ napriek značnému časovému obdobiu od podania žalobného návrhu (1 rok a 9 mesiacov) nevykonal voči sťažovateľovi alebo inému účastníkovi konania žiadny úkon vo veci samej. Sťažovateľ vzhľadom na uvedený stav požiadal porušovateľ listom zo dňa 06. 12. 2005 o vytýčenie termínu pojednávania v danej veci, avšak porušovateľ na uvedenú žiadosť sťažovateľa nereagoval ani termín pojednávania sťažovateľovi neoznámil. Listom zo dňa 27. 04. 2006 sťažovateľ opätovne

požiadal porušovateľa o vytýčenie termínu pojednávania, avšak porušovateľ opätovne na žiadosť sťažovateľa nereagoval ani termín pojednávania neoznámil...

Pri prejednávaní a rozhodovaní veci v uvedenom súdnom konaní porušovateľ podľa názoru sťažovateľa nekoná riadne a včas, čím vznikajú nečinnosťou porušovateľa zbytočné prieťahy v konaní. Z uvedeného dôvodu sťažovateľ dňa 24. 04. 2006 podal v zmysle § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. v znení nesk. predpisov sťažnosť pre prieťahy v konaní predsedkyni porušovateľa...“, ktorá *„... listom zo dňa 09. 05. 2006 oznámila sťažovateľovi, že jeho sťažnosť považuje za dôvodnú, pretože v danej veci zistila zbytočné prieťahy v konaní na strane porušovateľa a upozornila konajúcu sudkyňu na potrebu konať...“*

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol takto:

„*Okresný súd Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 222/2004 porušil právo S., B., ... na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.*

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Bratislava II pokračovať v porušovaní práva S., B., ... na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 222/2004 a prikazuje mu aby vo veci ďalej konal bez zbytočných prieťahov.

Okresný súd Bratislava II je povinný S., B., ... vyplatiť primerané finančné zadosťučinenie v sume 200.000,- Sk v lehote do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Bratislava II je povinný S., B., ... zaplatiť náhradu trov konania v sume 6.825,- Sk na účet jej splnomocneného zástupcu JUDr. M. Š., advokáta, B... v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a keďže nezistil

dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona, uznesením č. k. II. ÚS 269/06-13 z 24. augusta 2006 rozhodol o jej prijatí na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 28. augusta 2006 právneho zástupcu sťažovateľky a predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrili k otázke vhodnosti ústneho pojednávania a zároveň vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila aj k sťažnosti.

Sťažovateľka netrvala na ústnom prerokovaní sťažnosti.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 11. septembra 2006 (Spr. 2045/06, doručenom ústavnému súdu 14. septembra 2006) okrem iného uviedla, že predmetnú sťažnosť považuje za dôvodnú a že vo veci zistila prieťahy v konaní. Súčasne oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania v tomto konaní.

II.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov...“ v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 14 C 222/04.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prejednávanej veci.

Podľa uvedených kritérií ústavný súd posudzoval aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o uplatnenie kritéria zložitosti predmetom konania vedeného okresným súdom je nárok sťažovateľky na vyplatenie odmien za použitie zvukovo-obrazových záznamov audiovizuálnych diel prostredníctvom káblovej retransmisie. Ústavný súd nezistil zo skutočností uvádzaných okresným súdom ani z obsahu spisu takú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o zložitosti, ktorá by mohla negatívne ovplyvniť priebeh či dĺžku konania. Okresný súd zatiaľ dvakrát vydal uznesenie o nariadení predbežného opatrenia, ktoré odvolací súd zrušil. Na právnu ani skutkovú zložitosť však vo svojom vyjadrení nepoukázal.

2. Ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľky ako aktívne. Sťažovateľka žiadala o nariadenie termínu pojednávania 7. decembra 2005 a 24. apríla 2006 podala sťažnosť na prieťahy v konaní okresného súdu vo veci samej, ktorú predsedníčka tohto súdu v odpovedi z 9. mája 2006 uznala za dôvodnú.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, ktorého uplatnením ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bol postup samotného okresného súdu.

Konanie vo veci začalo 29. septembra 2004, keď sťažovateľka podala žalobu a návrh na vydanie predbežného opatrenia proti Slovenskému ochrannému zväzu autorskému (SOZA) o vyplatenie odmien za použitie zvukovo-obrazových záznamov audiovizuálnych diel prostredníctvom káblovej retransmisie.

Okresný súd uznesením č. k. 14 C 222/04-66 z 8. novembra 2004 rozhodol o návrhu sťažovateľky na nariadenie predbežného opatrenia tak, že odporcovi v konaní zakázal až do rozhodnutia vo veci samej uzatvárať zmluvy a vyberať odmeny, ako aj nakladať s už vybranými odmenami, ktoré prináležia výrobcom zvukovo-obrazových záznamov. Odporca podal 1. decembra 2004 proti tomuto uzneseniu odvolanie, ku ktorému sa sťažovateľka vyjadrila 8. decembra 2004.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 2 Co 32/05-84 z 28. februára 2005 zrušil uznesenie okresného súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie (doručené 31. marca 2005).

Sťažovateľka znovu podala 9. mája 2005 návrh na vydanie predbežného opatrenia, o ktorom okresný súd rozhodol uznesením č. k. 14 C 222/2004-91 z 8. júna 2005 obdobne ako v prvom prípade. O odvolaní odporcu v konaní rozhodol krajský súd uznesením č. k. 2 Co 247/05-115 z 29. novembra 2005 tak, že ho zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie (doručené okresnému súdu 20. decembra 2005).

Z uvedených skutočností pre ústavný súd vyplynulo, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 14 C 222/2004 od jeho začatia 29. septembra 2004 okresný súd dvakrát nariadil predbežné opatrenie, ktoré krajský súd dvakrát zrušil a vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Okresný súd od začiatku konania neuskutočnil žiadny úkon vo veci samej (približne dva roky) ani doteraz nenariadil žiadne pojednávanie, jeho činnosť teda nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky v jej veci. Konanie o predbežnom opatrení pritom nie je dôvodom pre to, aby sa súčasne nekonalo vo veci samej. Ústavný súd preto rozhodol, že v konaní sp. zn. 14 C 222/04 pred okresným súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší takéto rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Keďže konanie vo veci sp. zn. 14 C 222/04 pred okresným súdom v čase rozhodovania ústavného súdu nebolo právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v označenej veci ďalej konal bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Keďže ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia podľa § 54 ods. 6 zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania, na povahu sporu a konkrétne okolnosti prípadu ústavný súd dospel k záveru, že výrok o porušení označeného práva a príkaz okresnému súdu na ďalšie konanie považuje za dostatočnú ochranu namietaného základného práva sťažovateľky, a preto sťažovateľke, ktorá požadovala sumu 200 000 Sk, nepriznal finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania, ktoré sťažovateľke vznikli v súvislosti s jej právnym zastúpením v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. M. Š. Sťažovateľka požadovala úhradu trov konania spolu 6 825 Sk za dva úkony právnej služby po 2 730 Sk, 2 x režijný paušál po 164 Sk a k tomu 19 % DPH.

Pri určení náhrady trov ústavný súd vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2005, ktorá bola 16 381 Sk. Úhradu sťažovateľke priznal podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2006 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s ustanoveniami vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych

služieb v znení neskorších predpisov, každý v sume 2 730 Sk, k tomu 19 % DPH v sume 1037,40 Sk a 2 x režijný paušál po 164 Sk. Ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov konania v celkovej sume 6 825,40 Sk.

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2006